Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

11 päivänä kesäkuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Puitepäätös 2004/757/YOS – Laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevat vähimmäissäännöt – 2 artiklan 1 kohdan c alakohta – 4 artiklan 2 kohdan a alakohta – Suurten huumausainemäärien käsite – Euroopan unionin perusoikeuskirja – Yhdenvertainen kohtelu – 20 ja 21 kohta – Nullum crimen, nulla poena sine lege -periaate – 49 artikla

Asiassa C-634/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sąd Rejonowy w Słupsku (Słupskin piirioikeus, Puola) on esittänyt 20.6.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.10.2018, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

**JI,**

**Prokuratura Rejonowa w Słupsku**n osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot, varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Safjan, L. Bay Larsen ja C. Toader,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: yksikönpäällikkö M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.10.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Prokuratura Rejonowa w Słupsku, edustajinaan P. Nierebiński, K. Nowicki ja A. Klawitter,

– Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, J. Sawicka ja S. Żyrek,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vláčil ja A. Kasalická,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään aluksi M. J. García-Valdecasas Dorrego, sittemmin M. J. Ruiz Sánchez,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman ja J. Langer,

– Ruotsin hallitus, asiamiehinään H. Eklinder, A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev ja J. Lundberg,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Szmytkowska ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.1.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta 25.10.2004 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS (EUVL 2004, L 335, s. 8) 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan, luettuna yhdessä kyseisen puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa, sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 20, 21 ja 49 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty JI:tä vastaan vireille pannussa rikosoikeudenkäynnissä, jossa häntä syytetään huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän laittomasta hallussapidosta.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *Unionin oikeus*

3 Puitepäätöksen 2004/757 johdanto-osan kolmannessa ja neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(3) On tarpeen hyväksyä huumausaineiden ja lähtöaineiden laittoman kaupan rikostunnusmerkistöjä koskevat vähimmäissäännöt, joiden avulla tätä kauppaa voidaan torjua Euroopan unionin tasolla yhteisin toimin.

(4) Euroopan unionin toiminnassa olisi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti keskityttävä kaikkein vakavimpien huumausainerikosten torjuntaan. Tietynlaisen henkilökohtaiseen käyttöön liittyvän toiminnan jättäminen tämän puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle ei merkitse [Euroopan unionin] neuvoston ohjeen antamista siitä, kuinka jäsenvaltioiden pitäisi käsitellä tällaisia tapauksia kansallisessa lainsäädännössään.”

4 Kyseisen puitepäätöksen 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Huumausaineiden ja niiden lähtöaineiden laittomaan kauppaan liittyvät rikokset”, säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin varmistaakseen, että seuraava oikeudettomasti harjoitettu tahallinen toiminta on rangaistavaa:

a) huumausaineiden tuotanto, valmistus, uuttaminen, valmistaminen, tarjoaminen, kaupan pitäminen, jakelu, myynti, kaikenlainen luovuttaminen, välitys, lähettäminen, kauttakuljetus, kuljetus, tuonti tai vienti;

– –

c) huumausaineiden hallussapito tai ostaminen jonkin a alakohdassa mainitun toimen toteuttamiseksi;

– –

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu toiminta ei kuulu tämän puitepäätöksen soveltamisalaan, jos tekijä harjoittaa sitä yksinomaan henkilökohtaista käyttöään varten kansallisessa lainsäädännössä määritellyllä tavalla.”

5 Mainitun puitepäätöksen 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Seuraamukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 ja 3 artiklassa määritellyistä rikoksista voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia, jotka enimmillään ovat vähintään yhdestä kolmeen vuotta vankeutta.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia, jotka enimmillään ovat vähintään viidestä kymmeneen vuotta vankeutta ainakin kaikissa seuraavissa tapauksissa:

a) rikos koskee suuria huumausainemääriä;

_ _”

### *Puolan oikeus*

6 Huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta 29.7.2005 annetun lain (ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii) (Dz. U. 2005, nro 179, järjestysnumero 1485) 62 §:n 1 momentin mukaan huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden hallussapidosta tuomitaan enintään kolmen vuoden vankeusrangaistukseen.

7 Huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentin mukaan on niin, että jos huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden hallussapito koskee merkittävää määrää huumausaineita tai psykotrooppisia aineita, tekijä tuomitaan vähintään vuoden ja enintään kymmenen vuoden vankeusrangaistukseen.

## Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Prokuratura Rejonowa w Słupsku (Słupskin piirisyyttäjä, Puola) pani ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eli Sąd Rejonowy w Słupskussa (Słupskin piirioikeus, Puola) JI:tä vastaan vireille rikosoikeudenkäynnin, jossa JI:tä syytetään muun muassa siitä, että hän on 7.11.2016 pitänyt hallussaan merkittävää määrää huumausaineita ja psykotrooppisia aineita, mikä merkitsee huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentin rikkomista.

9 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että JI piti näitä aineita hallussaan henkilökohtaista käyttöään varten.

10 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ettei puitepäätöksessä 2004/757 määritellä sen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua käsitettä ”suuret huumausainemäärät”.

11 Se täsmentää, että huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetulla lailla ja muun muassa sen 62 §:n 2 momentilla, jossa säädetään, että huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän hallussapidosta tuomitaan vähintään vuoden ja enintään kymmenen vuoden vankeusrangaistus, on saatettu puitepäätös 2004/757 osaksi kansallista oikeusjärjestystä.

12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, ettei myöskään kyseisessä säännöksessä määritellä käsitettä ”merkittävä määrä huumausaineita tai psykotrooppisia aineita”, jolla puitepäätöksen 2004/757 4 artiklan 2 kohdan a alakohtaan sisältyvä käsite ”suuret huumausainemäärät” on saatettu osaksi kansallista oikeutta. Se täsmentää, että kansallisessa oikeuskäytännössä on vahvistettu tiettyjä arviointiperusteita sen määrittämiseksi, kuuluuko rikoksentekijän hallussaan pitämä huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden määrä huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentissa tarkoitetun käsitteen piiriin. Tämä käsite on kuitenkin edelleen epätarkka, ja kansalliset tuomioistuimet tulkitsevat sitä tapauskohtaisesti.

13 Tästä seuraa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan, että henkilöitä, jotka pitävät hallussaan vastaavia määriä huumausaineita tai psykotrooppisia aineita, voidaan kohdella eri tavalla sen mukaan, miten asiaa käsittelevä tuomioistuin on tulkinnut mainittua käsitettä, mikä saattaa johtaa yhdenvertaisuutta lain edessä koskevan periaatteen loukkaamiseen. Se korostaa myös, että siltä osin kuin puitepäätöksessä 2004/757 ei määritellä sen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua käsitettä ”suuret huumausainemäärät”, jäsenvaltioilla on edelleen huomattava harkintavalta pantaessa kyseistä käsitettä täytäntöön, mikä voisi johtaa siihen, että Euroopan unionin kansalaisia kohdellaan eri tavalla siitä jäsenvaltiosta riippuen, jossa he syyllistyvät rikokseen.

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee lisäksi huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentin yhteensopivuutta Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 7 artiklassa vahvistetun nullum crimen, nulla poena sine lege -periaatteen kanssa.

15 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy w Słupsku päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [puitepäätöksen 2004/757] 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan säännöstä, luettuna yhdessä 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa, tulkittava siten, ettei siinä estetä kansallista tuomioistuinta tulkitsemasta merkittävän huumausainemäärän käsitettä itsenäisesti ja tapauskohtaisesti käyttämättä mitään objektiivista arviointiperustetta ja erityisesti tarkastelematta sitä, onko tekijällä hallussaan huumausaineita sellaisiin käyttötarkoituksiin, joita kyseisen puitepäätöksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan säännös koskee, eli tuotantoa, tarjoamista, kaupan pitämistä, jakelua, välitystä tai kaikenlaista luovuttamista varten?

2) Ovatko puitepäätökseen [2004/757] – erityisesti sen 4 artiklan 2 kohdan a alakohtaan luettuna yhdessä 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa – sisältyvien unionin oikeussääntöjen tehokkuuden ja toimivuuden varmistamiseksi välttämättömät oikeussuojakeinot riittäviä takaamaan Puolan kansalaisille laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamista koskeviin unionin oikeuden säännöksiin perustuvan tehokkaan oikeussuojan, siltä osin kuin [huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annettu laki] ei sisällä merkittävää huumausainemäärää koskevaa täsmällistä muotoilua ja jättää tämän kysymyksen kunkin ratkaisukokoonpanon arvioitavaksi tapauskohtaisesti niin kutsutun tuomarin harkintavallan rajoissa?

3) Onko [huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain] 62 §:n 2 momentin säännös unionin oikeuden ja erityisesti puitepäätöksen [2004/757] 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan [säännöksen], luettuna yhdessä 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa, mukainen ja, jos vastaus tähän on myöntävä, eikö Puolan kansallisten tuomioistuinten käyttämä tulkinta psykotrooppisten aineiden ja huumausaineiden merkittävästä määrästä ole ristiriidassa sen unionin säännöksen

kanssa, jossa säädetään, että tekijälle, joka on syyllistynyt rikokseen pitämällä hallussaan suuria huumausainemääriä puitepäätöksen [2004/757] 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen toimien toteuttamiseksi, voidaan määrätä ankarampia rikosoikeudellisia seuraamuksia?

4) Eikö [huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain] 62 §:n 2 momentti, jossa säädetään ankarammasta rikosoikeudellisesta seuraamuksesta, jos teossa on kyse Puolan kansallisten tuomioistuinten tarkoittaman psykotrooppisen aineen tai huumausaineen merkittävän määrän hallussapidosta, ole yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja syrjintäkiellon vastainen ([Euroopan ihmisoikeussopimuksen] 14 artikla ja [perusoikeuskirjan] 20 ja 21 artikla, luettuna yhdessä [SEU] 6 artiklan 1 kohdan kanssa)?”

**Unionin tuomioistuimen toimivalta**

16 Ensimmäiseksi on todettava, että Słupskin piirisyyttäjä katsoo, ettei unionin tuomioistuimella ole toimivaltaa tutkia nyt esillä olevaa ennakkoratkaisupyyntöä sillä perusteella, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei pyri ennakkoratkaisukysymyksillään siihen, että unionin tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta, vaan siihen, että se yhtäältä tulkitsee erästä kansallisen oikeuden säännöstä eli huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momenttia ja toisaalta ottaa kantaa kyseisen säännöksen yhteensopivuuteen puitepäätöksen 2004/757 kanssa.

17 Tältä osin on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää eräillä kysymyksillään unionin tuomioistuinta ottamaan kantaa huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentin yhteensopivuuteen unionin oikeuden kanssa.

18 Vaikka unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä arvioida kansallisen lainsäädännön yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa eikä tulkita kansallisia lakeja tai asetuksia, se on kuitenkin toimivaltainen esittämään ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle kaikki sellaiset unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, jotka saattavat auttaa ennakkoratkaisua pyytänyttä tuomioistuinta sen arvioidessa tällaista yhteensopivuutta sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa (tuomio 18.9.2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 Unionin tuomioistuimen on siis nyt käsiteltävässä asiassa tarkasteltava vain unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä ja esitettävä kyseisistä säännöksistä ja määräyksistä tulkinta, josta on hyötyä ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, jonka asiana on arvioida kansallisten säännösten yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, kun se ratkaisee siinä vireillä olevan riita-asian (tuomio 26.7.2017, Europa Way ja Persidera, C-560/15, EU:C:2017:593, 36 kohta).

20 Kun otetaan huomioon esitettyjen kysymyksen sanamuoto ja ennakkoratkaisupyynnön perustelut, nämä kysymykset on siis ymmärrettävä siten, että ne koskevat puitepäätöksen 2004/757 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan sekä perusoikeuskirjan 20, 21 ja 49 artiklan tulkintaa, joten Słupskin piirisyyttäjän esittämä väite toimivallan puuttumisesta on hylättävä.

21 Toiseksi on huomautettava, että Słupskin piirisyyttäjä, Puolan, Espanjan ja Ruotsin hallitukset sekä Euroopan komissio ovat sitä mieltä, ettei esitettyihin kysymyksiin ole tarpeen vastata, koska tilanne, jossa JI on, ei kuulu puitepäätöksen 2004/757 soveltamisalaan. Niiden mukaan ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että JI:tä syytetään yksinomaan huumausaineiden hallussapidosta henkilökohtaista käyttöä varten, mikä puitepäätöksen 2004/757 2 artiklan 2 kohdan mukaan on toimintaa, joka ei kuulu kyseisen päätöksen soveltamisalaan.

22 Puitepäätöksen 2004/757 2 artiklan 2 kohdan mukaan huumausaineiden hallussapito yksinomaan henkilökohtaista käyttöä varten kansallisessa lainsäädännössä määritellyllä tavalla ei kuulu kyseisen puitepäätöksen soveltamisalaan.

23 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee yhtäältä, että JI:tä syytetään siitä, että hän on pitänyt hallussaan merkittävää määrää huumausaineita ja psykotrooppisia aineita, mikä merkitsee huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentin rikkomista, ja toisaalta, että hän on pitänyt näitä aineita hallussaan henkilökohtaista käyttöään varten. Tällainen tilanne ei siis kuulu puitepäätöksen 2004/757 soveltamisalaan.

24 On kuitenkin huomautettava, että unionin tuomioistuin on useaan otteeseen katsonut, että sillä on toimivalta ratkaista unionin oikeuden säännöksiä tai määräyksiä koskevia ennakkoratkaisukysymyksiä sellaisissa tilanteissa, joissa pääasian tosiseikat jäävät unionin oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle ja kuuluvat näin ollen jäsenvaltioiden yksinomaisen toimivallan piiriin mutta joissa unionin oikeuden säännöksiä tai määräyksiä sovelletaan kansallisen oikeuden nojalla tässä oikeudessa unionin oikeuden säännösten tai määräysten sisältöön tehdyn viittauksen vuoksi (tuomio 12.7.2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Unionin tuomioistuin on erityisesti korostanut tässä yhteydessä, että kun kansallisessa lainsäädännössä pyritään täysin jäsenvaltion sisäisten tilanteiden ratkaisemiseksi noudattamaan unionin oikeudessa annettuja ratkaisuja, jotta muun muassa vältettäisiin maan omien kansalaisten syrjintä tai mahdolliset kilpailun vääristymiset tai jotta varmistuttaisiin samanlaisesta menettelystä toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa, on olemassa selvä intressi siihen, että unionin oikeudesta omaksuttuja säännöksiä ja käsitteitä tulkitaan yhtenäisesti, jotta vältettäisiin myöhemmät tulkintaerot, eikä tämä riipu siitä, missä olosuhteissa näitä säännöksiä ja käsitteitä sovelletaan (tuomio 12.7.2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Näin ollen se, että unionin tuomioistuin tulkitsee unionin oikeuden säännöksiä tai määräyksiä tilanteissa, jotka jäävät unionin oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle, on perusteltua, kun näitä säännöksiä tai määräyksiä sovelletaan kansallisen oikeuden nojalla tällaisiin tilanteisiin suoraan ja ehdottomasti, jotta voidaan taata, että kyseisiä tilanteita ja tilanteita, jotka kuuluvat unionin oikeuden soveltamisalaan, kohdellaan samalla tavoin (tuomio 18.10.2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että puitepäätös 2004/757 on saatettu osaksi Puolan oikeutta huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetulla lailla. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamista tiedoista ja Puolan hallituksen unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa esittämistä täsmennyksistä ilmenee erityisesti, että kyseisen lain 62 §:n 2 momentilla on saatettu osaksi kansallista oikeutta mainitun puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdan a alakohta ja 4 artiklan 2 kohdan a alakohtaan sisältyvä suurten huumausainemäärien käsite.

28 Kuten Słupskin piirisyyttäjä ja Puolan hallitus ovat unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa esittäneet, huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentissa määrätään rangaistus kaikesta huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän hallussapidosta siitä riippumatta, pidetäänkö kyseistä määrää hallussa henkilökohtaiseen käyttöön vai muuhun tarkoitukseen eli muun muassa jonkin puitepäätöksen 2004/757 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa luetellun toiminnan harjoittamiseen.

29 Koska puitepäätöksen 2004/757 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun suuren huumausainemäärän hallussapidosta muodostuvaa raskauttavaa seikkaa sovelletaan huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain välityksellä kyseisen puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle jääviin toimintoihin eli huumausaineiden hallussapitoon yksinomaan henkilökohtaista käyttöä varten, on olemassa selvä intressi tulkita tätä unionin oikeuden säännöstä yhtenäisesti.

30 Unionin tuomioistuin on näin ollen toimivaltainen vastaamaan esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin.

**Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu**

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, lähinnä, onko puitepäätöksen 2004/757 4 artiklan 2 kohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä sen 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa, sekä perusoikeuskirjan 20, 21 ja 49 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltio määrittelee rikokseksi huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän hallussapidon sekä henkilökohtaiseen käyttöön että laittomaan huumausainekauppaan ja jättää huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän käsitteen tulkinnan kansallisten tuomioistuinten arvioitavaksi tapauskohtaisesti.

32 Tältä osin on huomautettava, että puitepäätös 2004/757 on annettu muun muassa EU 31 artiklan 1 kohdan e alakohdan perusteella; kyseisessä määräyksessä määrättiin erityisesti, että oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevaa yhteistä toimintaa on toimenpiteiden toteuttaminen asteittain laitonta huumausainekauppaa koskevia rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamiseksi.

33 Puitepäätöksen 2004/757 johdanto-osan kolmannesta perustelukappaleesta ilmenee lisäksi, että puitepäätöksellä otetaan käyttöön huumausaineiden ja lähtöaineiden laittoman kaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevat vähimmäissäännöt, joiden avulla tätä kauppaa voidaan torjua unionin tasolla yhteisin toimin.

34 Erityisesti puitepäätöksen 2004/757 2 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdasta ja 4 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että huumausaineiden hallussapito huumausaineiden tuotantoa, valmistusta, uuttamista, valmistamista, tarjoamista, kaupan pitämistä, jakelua, myyntiä, kaikenlaista luovuttamista, välitystä, lähettämistä, kauttakuljetusta, kuljetusta, tuontia tai vientiä varten on määriteltävä rikokseksi, josta voidaan määrätä rikosoikeudellinen seuraamus, joka enimmillään on vähintään yhdestä kolmeen vuotta vankeutta.

35 Mainitun puitepäätöksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdasta ilmenee lisäksi, että kun kyseinen rikos koskee ”suuria huumausainemääriä”, jäsenvaltioiden on määrättävä siitä seuraamus, joka on enimmillään vähintään viidestä kymmeneen vuotta vankeutta.

36 Kuten yhtäältä tämän tuomion 22 kohdasta ilmenee, puitepäätöksen 2004/757 2 artiklan 2 kohdan mukaan puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle ei kuitenkaan kuulu muun muassa huumausaineiden hallussapito yksinomaan henkilökohtaista käyttöä varten kansallisessa lainsäädännössä määritellyllä tavalla. Puitepäätöksen 2004/757 johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa todetaan toisaalta, että tietynlaisen henkilökohtaiseen käyttöön liittyvän toiminnan jättäminen puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle ei merkitse neuvoston ohjeen antamista siitä, kuinka jäsenvaltioiden pitäisi käsitellä tällaisia tapauksia kansallisessa lainsäädännössään.

37 Tästä seuraa, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa – jäsenvaltiot voivat vapaasti pitää suurten huumausainemäärien hallussapitoa henkilökohtaista käyttöä varten törkeänä rikoksena.

38 Kuten tämän tuomion 12–14 kohdasta ilmenee, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, onko perusoikeuskirjan 20, 21 ja 49 artiklassa vahvistettuja yhdenvertaisuutta lain edessä ja syrjintäkieltoa koskevia periaatteita ja nullum crimen, nulla poena sine lege -periaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, ettei lainsäätäjä määrittele tarkemmin huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentissa tarkoitettua huumausaineiden tai psykotrooppisten

aineiden merkittävän määrän käsitettä, jolla saatetaan osaksi kansallista oikeutta puitepäätöksen 2004/757 4 artiklan 2 kohdan a alakohtaan sisältyvä suurten huumausainemäärien käsite, vaan kansalliset tuomioistuimet tulkitsevat sitä tapauskohtaisesti.

39 Tältä osin on muistutettava, että puitepäätökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, 69 kohta).

40 Tässä yhteydessä on todettava, että puitepäätöksen 2004/757 2 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdassa sekä sen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan ainoastaan määräämään laittomaan kauppaan liittyvästä huumausaineiden hallussapidosta silloin, kun hallussapito koskee ”suuria huumausainemääriä”, rikosoikeudellinen seuraamus, joka enimmillään on vähintään viidestä kymmeneen vuotta vankeutta.

41 Kyseinen puitepäätös ei kuitenkaan yhtäältä sisällä sen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun suurten huumausainemäärien käsitteen määritelmää. Kuten tämän tuomion 32 ja 33 kohdasta ilmenee, mainittu puitepäätös on toisaalta vain vähimmäistason yhdenmukaistamisväline. Jäsenvaltioilla on siis laaja harkintavalta niiden pannessa mainittu käsite täytäntöön kansallisessa oikeudessaan.

42 Kun jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta, niiden on kuitenkin perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan mukaan kunnioitettava perusoikeuskirjassa taattuja perusoikeuksia, joihin kuuluvat muun muassa perusoikeuskirjan 20, 21 ja 49 artiklassa vahvistetut oikeudet (ks. vastaavasti tuomio 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, 17 ja 18 kohta).

43 Tässä yhteydessä on ensimmäiseksi muistutettava, että perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa vahvistetut yhdenvertaisuutta lain edessä ja syrjintäkieltoa koskevat periaatteet edellyttävät, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (tuomio 3.5.2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, EU:C:2007:261, 56 kohta).

44 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava ensinnäkin, että kun huumausaineiden väärinkäytön torjunnasta annetun lain 62 §:n 2 momentissa säädetään, että huumausaineiden tai psykotrooppisten merkittävän määrän hallussapidosta voidaan määrätä kymmenen vuoden vankeusrangaistus, siinä ei oteta käyttöön mitään tämän rikoksen mahdollisten tekijöiden erilaista kohtelua.

45 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 62 kohdassa, toiseksi se, että kansallisilla tuomioistuimilla on tiettyä harkintavaltaa kansallisen oikeuden säännöksen tulkinnassa ja soveltamisessa, ei sinänsä merkitse perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan rikkomista.

46 Kuten tämän tuomion 32 ja 33 kohdasta ilmenee, puitepäätöksessä 2004/757 otetaan lopuksi kolmanneksi käyttöön ainoastaan huumausaineiden ja lähtöaineiden laittoman kaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevat vähimmäissäännöt. Tästä seuraa, ettei sitä, että mainitun puitepäätöksen täytäntöönpanotoimenpiteissä on eroja eri kansallisissa oikeusjärjestyksissä, voida pitää syrjintäkiellon periaatteen loukkaamisena (ks. analogisesti tuomio 3.5.2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, EU:C:2007:261, 59 ja 60 kohta).

47 Perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohtaan sisältyvästä nullum crimen, nulla poena sine lege -periaatteesta on toiseksi huomautettava, että kyseinen periaate on vahvistettu erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklan 1 kappaleessa (ks. vastaavasti tuomio 5.12.2017, M.A.S. ja M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan mukaan perusoikeuskirjan 49 artiklassa taatun oikeuden merkitys ja ulottuvuus on sama kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksessa.

48 Mainitun periaatteen mukaan rikosoikeudellisten säännösten on oltava tiettyjen saatavuutta ja ennustettavuutta koskevien vaatimusten mukaisia sekä rikoksen että seuraamuksen määrittelemisen osalta (tuomio 5.12.2017, M.A.S. et M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Tästä seuraa, että laissa on määriteltävä selkeästi rikokset ja niistä määrättävät rangaistukset. Tämä edellytys täyttyy, kun yksityinen voi tietää kyseessä olevan säännöksen tai määräyksen sanamuodon ja tarvittaessa tuomioistuinten siitä antaman tulkinnan perusteella, mitkä toimet tai laiminlyönnit synnyttävät hänen rikosoikeudellisen vastuunsa (ks. vastaavasti tuomio 3.6.2008, Intertanko ym., C-308/06, EU:C:2008:312, 71 kohta ja tuomio 5.12.2017, M.A.S. ja M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, 56 kohta).

50 Sovellettavan lain täsmällisyyden periaatetta ei myöskään voida tulkita siten, että siinä kiellettäisiin rikosoikeudellista vastuuta koskevien sääntöjen asteittainen selkeyttäminen oikeuskäytännössä esitetyillä tulkinnoilla, kunhan kyseiset tulkinnat ovat kohtuullisesti ennakoitavissa (tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 167 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Nullum crimen, nulla poena sine lege -periaatetta on siis tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että jäsenvaltio säätää ankarampia rikosoikeudellisia seuraamuksia huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän hallussapitoa koskevasta rikoksesta ja jättää kyseisen määrän käsitteen tulkinnan kansallisten tuomioistuinten arvioitavaksi tapauskohtaisesti, kunhan arviointi täyttää tämän tuomion 48–50 kohdassa esitetyt ennakoitavuuden vaatimukset.

52 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että puitepäätöksen 2004/757 4 artiklan 2 kohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä sen 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa, sekä perusoikeuskirjan 20, 21 ja 49 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio määrittelee rikokseksi huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän hallussapidon sekä henkilökohtaiseen käyttöön että laittomaan huumausainekauppaan ja jättää huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän käsitteen tulkinnan kansallisten tuomioistuinten arvioitavaksi tapauskohtaisesti, kunhan kyseinen tulkinta on kohtuullisesti ennakoitavissa.

## Oikeudenkäyntikulut

53 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta 25.10.2004 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS 4 artiklan 2 kohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä sen 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa, sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20, 21 ja 49 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio määrittelee rikokseksi huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän hallussapidon sekä henkilökohtaiseen käyttöön että laittomaan huumausainekauppaan ja jättää huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden merkittävän määrän käsitteen tulkinnan kansallisten tuomioistuinten arvioitavaksi tapauskohtaisesti, kunhan kyseinen tulkinta on kohtuullisesti ennakoitavissa.**

Allekirjoitukset